

2016

Göteborg 2016-02-08

**En fallstudie av Feministiskt
initiativs väljare i 2014 års
riksdagsval**
Josefin Åström

Rapport 2016:02
Valforskningsprogrammet
Statsvetenskapliga institutionen
Göteborgs universitet

En fallstudie av
Feministiskt initiativs väljare
i 2014 års riksdagsval

Josefin Åström

INLEDNING

Det parti som i det svenska riksdagsvalet 2014 förbättrade sitt valresultat mest i förhållande till tidigare val var ett av världens få partier som sätter feminism främst: Feministiskt initiativ. Vid valen 2006 och 2010 landade valresultatet för partiet på omkring 0,5 procent. År 2014 hade väljarstödet ökat till 3,1 procent. Annorlunda formulerat ökade partiet sitt antal röster med en faktor av 8. För att sätta tillströmningen av nya väljare till Feministiskt initiativ i perspektiv kan nämnas att Sverigedemokraterna ökade sitt väljarantal med en faktor av 2 (Valmyndigheten, 2014). Bakom ovanstående siffror befinner sig ett betydande antal väljare som av olika anledningar ansett att Feministiskt initiativ bäst förtjänat deras röst. Det är dessa anledningar denna studie ämnat undersöka.

Feministiskt initiativ bildades 2005, och är således ett relativt nytt parti. Inom akademien finns det mycket lite skrivet om partiet i sig och ännu mindre om dess väljare. Inte heller internationellt har det bedrivits någon betydande forskning på feministiska partier, vilket kan ha sina naturliga förklaringar då sådana partier är och har varit få. De relativa framgångarna för Feministiskt initiativ erbjuder en möjlighet att undersöka: ett tidigare utforskat område i svensk politik; ett av de karaktäriserande dragen för valet 2014, samt; huruvida ett parti som uppkommit i det postindustriella samhället lockar väljare av andra anledningar än de traditionella partierna.

Den välciterade statsvetaren Ronald Inglehart menar att uppkomsten av nya partier bör reflektera de västerländska väljarbasernas förbättrade villkor, och med dem det förflyttade fokuset från materialistiska frågor rörande ekonomisk och fysisk säkerhet till postmaterialistiska prioriteringar som självförverkligande, identitetsuttryck och livskvalitet. Enkelt formulerat antas värderingar vinna mark som en domän utefter vilken politiken organiseras i det postindustriella samhället på bekostnad av den skala där ekonomisk och fysisk säkerhet var avgörande (Inglehart, 2007; 224ff). Jämställdhet och kvinnorörelsen nämns vid flera tillfällen som relaterat till denna utveckling (Knutsen; 1997, Inglehart, 2007; 235, 238). Dessutom har framstående feminister nämnt att feminism kan riskera att bli en "lyx" som endast vissa kvinnor kan ägna sig åt, det vill säga de som inte i första hand behöver fokusera på att få sina grundläggande behov tillfredsställda (hooks, 1994; 71, Aronsson, 2003, 919), vilket enkelt kan kopplas till hur materiella förhållanden påverkar individens prioriteringar. Sambanden mellan postmaterialism och feminism förblir dock oftast endast antagna och inte utredda. Genom att undersöka Feministiskt initiativs väljares anledningar att rösta på partiet kan vi få en uppfattning om motiveringarnas natur och huruvida väljarna drivits av de nya värderingarna förknippade med postmaterialism.

MATERIAL

Den ursprungliga undersökningen på vilken denna artikel är baserad är en fallstudie av Feministiskt initiativs väljare som använder sig av både kvantitativ och kvalitativ data för att stärka resultaten. Den kvantitativa delen utgörs av data från Valforskningsprogrammets Medborgarpanel som gör det möjligt att skönja de övergripande mönstren i svaren. Den kvalitativa delen består av djupintervjuer för att bättre förstå processerna bakom väljarnas avgörande beslut. För denna artikel till Valforskningsprogrammet kommer tonvikten ligga på Medborgarpanelens svar.

Under valåret utförde Valforskningsprogrammet flera surveys med hjälp av olika paneler. Datan i denna undersökning kommer från Medborgarpanelen som skapats inom ramen för projektet *Developing Consideration Set Models of Voting Behaviour*. Panelen var en webbpanel där respondenterna fick svara på enkäter med frågor om Europaparlamentsvalet och riksdagsvalet sju gånger under perioden mars till oktober 2014. Det använda materialet är svaren deltagarna som röstade på Feministiskt initiativ givit på frågan "Varför röstade du som du gjorde i det senaste riksdagsvalet?" i omgången som följde på valet. Frågan var öppen och respondenterna fick själva ange sina skäl i fritextsvar. Värvingen till Medborgarpanelen började i mars och bestod av både en slumpmässigt utvald grupp och en självrekryterad grupp. Totalt 27 000 slumpmässigt utvalda svenskar fick via post en inbjudan till att delta, varav 2 053 tackade ja. De självrekryterade deltagarna värvades genom Facebook, bloggar och svenska dagstidningars hemsidor. Denna grupp uppgår till 23 539 personer (Boije, Ocarsson & Oskarson 2014).

Bearbetningen av datan bestod av en sammanställning där liknande svar grupperades. För att sammanställa svaren skapades kategorier under arbetets gång. Allteftersom nya motiv för att rösta på Feministiskt initiativ angavs lades en ny kategori till och de svar som överensstämde med ett svar som angetts sedan tidigare lades till den kategorin. På detta sätt kommer uppdelningen av svaren från materialet i sig, i motsats till en uppdelning efter förutbestämda kategorier. Då undersökningen inspirerats av feministiska forskningsmetoder blir det extra viktigt att hålla sig nära materialet. Traditionellt sett har feministisk forskning förhållit sig relativt kritisk till kvantitativa metoder eftersom de ofta standardiserade svaren och förutbestämda kategorierna bland annat setts som ett sätt att "tysta kvinnors egna röster" (Maynard 1998; 18 i Bryman, 2008; 410). I detta fall gör frågans öppna natur, och faktumet att koderna för att organisera datan kommer från svaren i sig själva, att väljarnas perspektiv framträder mer i enlighet med deras egna ord.

I ursprungsstudien användes, som redan nämnts, även kvalitativt material för att analysera väljarnas beslut. Den datan består av transkriberade intervjuer från 11 väljare i Stockholmsområdet där fem personer var män och sex personer kvinnor. De var av olika åldrar och utbildningsbakgrunder samt bodde utspritt i Stockholm. Huvudresultaten från denna del kommer att presenteras kort i resultatdelen men återfinns i sin helhet i huvudrapporten, där det också finns en mer ingående beskrivning av metoden för intervjuernas urval och utförande. På kommande sida presenteras tabellerna över svaren från Medborgarpanelen.

Svar på frågan "Varför röstade du som du gjorde i årets riksdagsval?" för Feministiskt Initiativs väljare som deltog i Medborgarpanelen 2014

Ideologisk närhet	Antal	%
Ideologi	51	1,9
Ideologi förändring av samhället behövs	37	1,4
Alla ska ha samma förutsättningar	4	0,1
Solidaritets och empati (inkl "männsklig") jämlikhet	43	1,6
Jämlikhet	70	2,6
Varlden	49	1,8
Alla människors lika värde	21	0,8
Partiet har värderingar som liknar mina	21	0,8
Inkludering	4	0,1
Politik för alla	21	0,8
Antidiskriminering	39	1,4
Intersektionalitet	13	0,5
Förändra maktsystemer	1	-
Står för folk som annars inte hörs/syns	10	0,4
HBTQ-rättigheter	10	0,4
Kopplat till kön/genus	312	11,5
Jämställdhet	186	6,8
Feminism	34	1,3
Referens till kvinnor som grupp	6	0,2
Genus och normkritik	6	0,2
Antirasism /pro-migration	155	5,7
Röst mot Sverigedemokraterna*	261	9,5
Migrationspolitik	10	0,4
Partiets politik	67	2,5
Viktiga frågor	65	2,4
Bra åsikter	51	1,9
Fördelningspolitik	1	-
Nedrustning och antimilitarism	11	0,4
Fokuserar inte bara på ekonomi	19	0,7
(inkl tillväxtpolitik)	19	0,7
Miljö och djurs rättigheter	24	0,9
Männliga rättigheter	37	1,4
Omsorg och vård	3	0,1
Skola	3	0,1
Medborgarlön	2	0,1
Valfärd	10	0,4
Barns rättigheter	1	-

Strategisk kontext	Antal	%
Taktik	205	7,5
Stärka rödgröna blocket (för en rödgrön majoritet)	78	3
Taktik (generellt)	181	6,7
Nå 4% spärren (komma in i riksdagen)	29	1,2
Nödvändigt parti	83	3,1
Tillföra något nytt till politiken	224	8,2
Sända en signal till de övriga partierna, sätta en specifik fråga (huvudsakligen jämställdhet) på agendan	9	0,3
Missnöje med andra partier	11	0,4
Ny dimension i politiken	5	0,2
Parti utanför blocket	17	0,6
Tvådligt vänsteralternativ	1	-
Stärka feministerna i andra partier	21	0,8
Hopp om vågmästarroll	1	-
Viktigt med fler partier	18	0,7
Enda visionära partiet	9	0,3
För att de skulle få partistöd	9	0,3

Kandidater	Antal	%
Gudrun Schyman (tallesperson)	56	2,1
Andra kandidater	6	0,2

Övrigt	Antal	%
Inkluderande parti	9	0,3
Referens till sina egna barn (speciellt döttrar)	9	0,3
För demokrati	5	0,2
Historisk möjlighet	3	0,1
Förtroende	2	0,1

Känslor	Antal	%
Mer kärlek behövs i politiken	4	0,1
Hoppfullt parti	4	0,1
"Enda alternativet", "mitt parti"	5	0,2
De är modiga	2	0,1
Allmänna känslor ("kändes rätt", "röstade med hjärtat")	4	0,1

* Röst mot Sverigedemokraterna är här placerat i kategorin ideologisk närhet, men hör också hemma i kategorin strategisk kontext.

RESULTAT

Ur tabellerna ovan går att utläsa att de fem vanligaste svaren på varför man röstat på Feministiskt initiativ var för att man ansåg att *jämställdhet* var viktigt (11,5 procent); att man såg sin röst som en *röst mot Sverigedemokraterna* (9,5 procent); att man ville *sända en signal till de övriga partierna och få en speciell fråga på agendan (oftast jämställdhet)* (8,2 procent); att man ville *stärka det rödgröna blocket (för en rödgrön majoritetsregering)* (7,5 procent), och att man ville att partiet skulle *nå fyraprocentsspärren* för att komma in i riksdagen (6,7 procent). Då någon exempelvis nämnde att hen ville sätta jämställdhet högre upp på den politiska agendan fördes både svaret *jämställdhet* och *sända en signal till de övriga parterna/sätta en speciell fråga på agendan* till tabellerna, likaså för den vanliga kombinationen då en deltagare röstade på Feministiskt initiativ för att *stärka det rödgröna blocket (för en rödgrön majoritetsregering)* eftersom den vill minimera Sverigedemokraternas inflytande och såg sin röst som en *röst mot Sverigedemokraterna*. På liknande sätt användes max fem svar per person för de som angav flera anledningar.

Flera av dessa svar visar att många av väljarna var mycket medvetna om den strategiska kontexten. Övervägningar som möjligheten för partier att komma över fyraprocentsspärren samt det troliga utfallet av bildandet av koalitionsregeringar och majoriteter är resultat av det svenska proportionella valsystemet med ett flerpartisystem, där små partier både har större möjlighet att komma in (ifall de kommer över fyraprocentsspärren) och eventuellt få ett relativt stort inflytande som vågmästare (om det saknas en majoritet).

Tre av de fem vanligaste svaren återfinns just i kategorin som har med den strategiska kontexten att göra. Flest olika typer av svar, och flest svar sammanlagt, står kategorin ideologisk närhet för. Båda dessa kategorier överensstämmer med rational choice-traditionens förklaringar till väljarbeteende, där väljare förväntas "nyttomaximera" genom att välja partiet med ståndpunkter och åsikter närmast sina egna. De antas också göra rationella överväganden utifrån kontexten, såsom partierna inbördes storlek och opinionsläget (Oscarsson & Holmberg, 2008; 169). Inom ideologikategorin finns det även skäl som är mer djupgående än till exempel överensstämmande åsikter i sakfrågor, såsom ideologiska dispositioner och värderingar. Dessa brukar kopplas samman med Michiganskolans socio-psykologiska fokus på det tidiga utvecklandet av känslor, åsikter och band till partier eller samhällsgrupper hos individer (Oscarsson & Holmberg, 2013).

Röst mot Sverigedemokraterna och *antirasism* är två vanligt förekommande svar som överbryggar ideologi och strategi. Av ideologiska skäl är man emot Sverigedemokraterna och rasism, och av strategiska skäl väljer man då Feministiskt initiativ. Anledningarna till varför Feministiskt initiativ skulle kunna anses fungera som motkraft till Sverigedemokraterna är flera.

En förklaring är den helt och hållet strategiska som också presenterats i media (se till exempel Svenska Dagbladet 2014-09-13). Feministiskt initiativ hade på förhand uttalat sitt stöd för ett rödgrönt regeringsalternativ och om partiet kom in i riksdagen skulle det säkra en knapp majoritetsregering enligt opinionsundersökningarna precis innan valet. På så sätt skulle Sverigedemokraternas vågmästarroll tas ifrån dem. Med tanke på att ett annat av de vanligaste motiven att rösta på Feministiskt initiativ var för att stärka det rödgröna blocket verkar det som att många väljare fokuserade just på regeringsbildandet av en rödgrön majoritet.

En annan förklaring är rent kvalitativ, det vill säga att själva innehållet i Feministiskt initiativ politik antogs verka som ett motgift till det man upplever som negativt med Sverigedemokraternas politik. Feministiskt initiativs egen slogan inför valet var “Ut med rasisterna, in med feministerna!” (se till exempel Expressen 2014-02-06) och partiet sade sig vara Sverigedemokraternas tydligaste motståndare vid upprepade tillfällen. Exempelvis vill Sverigedemokraterna se en minskning av invandringen (se till exempel Svenska Dagbladet 2014-08-21), medan Feministiskt initiativ är för öppna gränser (Feministiskt initiativs hemsida 2013-04-06). Ironiskt nog verkar det som om framgångarna för det partiet som ses som Feministiskt initiativs motpart sporrade även framgångarna för dem själva.

Om de flesta av de väljare som angav att rösten på Feministiskt initiativ motiverades av deras antipati gentemot Sverigedemokraterna, röstade i enlighet med den förstgivna förklaringen, det vill säga efter strategiska kalkyleringar på basis av det aktuella opinionsläget, kan det innebära att en betydande andel av rösterna var rena taktikröster. I de fallen skulle Feministiskt initiativ kanske inte varit dessa väljares förstahandsval, men motviljan gentemot Sverigedemokraterna kan ha fått dem att rösta på Feministiskt initiativ — just i detta val. Rösten är i sådana fall ett utslag av antipati gentemot Sverigedemokraterna snarare än ett resultat av sympati med Feministiskt initiativ. I lägen då den strategiska kontexten ser annorlunda ut kan Feministiskt initiativ eventuellt inte räkna med lika mycket stöd. Detta är fallet om den övervägande delen av väljarna som uppger att de såg deras röst på Feministiskt initiativ som en röst mot Sverigedemokraterna var mer emot Sverigedemokraterna än för Feministiskt initiativ.

TAKTIK

I jämförelse med resultaten från den senaste gången Valforskningprogrammet analyserade väljares fritextsvar, vilket var 2006 då svar från alla partiets väljare sammanställdes, verkar det faktiskt förhålla sig så att Feministiskt initiativs väljare i större utsträckning motiverats av taktiska överväganden. Resultaten från 2006 års sammanställning av väljares röstningsbeslut visade att ideologi och sakpolitik var de allra viktigaste orsakerna till väljarnas partival (Oscarsson & Holmberg, 2008; 168), medan svar i linje med taktikröstande är ett av de starkast framträdande dragen för Feministiskt initiativs väljare 2014. Detta förstärker bilden av att den rådande politiska kontexten bidrog kraftigt till Feministiskt initiativs valresultat i 2014 års val. Exempelvis ansågs fyraprocentsspärren år 2006 tala emot en röst på Feministiskt initiativ, medan den år 2014 i många fall motiverat en röst för partiet. Spärren var uttryckligen anledningen till partivalet i 6,7 procent av svaren och var således det femte vanligaste svaret. Många av de som gav detta svar hänvisade också till det rådande opinionsläget, det vill säga den aktuella kontexten. Oscarsson & Holmbergs analys av avsaknaden av svar i linje med "dagsformsfaktorn" år 2006 var att det året saknade valrörelseraket (ibid; 171). 2014 fyllde dock Feministiskt initiativ en sådan funktion. I Europaparlamentsvalet i maj 2014 fick partiet 5,5 procent vilket innebar att de vann ett mandat. Detta bidrog till den gynnsamma kontexten för Feministiskt initiativ, eftersom det innebar vissa förväntningar på hur andra eventuellt skulle kunna rösta i riksdagsvalet.

Rimligtvis måste man dock stödja partiets politik i någon mån även för att rösta på det av taktiska skäl. Således kan även taktikröster indikera reellt stöd för partiet. Men även det mest frekventa svaret i linje med ideologi, att man röstat på partiet eftersom man finner jämställdhet viktigt (11,5 procent), kan eventuellt klassas som en strategisk röst. Gilljam (1990 i Oscarsson & Holmberg 2013; 175) konceptualiserar fenomenet att rösta på ett parti på grundval av en specifik fråga som "sakfrågetaktik". Detta begrepp skulle kunna fånga beteendet bland Feministiskt initiativs väljare om man definierar jämställdhet som en sakfråga bland andra. Partiet självt (Feministiskt initiativs partiprogram, 2013-04-07), och de väljare som intervjuades för den kvalitativa delen i grundundersökningen, hävdar dock att jämställdhet inte är en avdelad fråga i sig utan någonting som ska karaktärisera alla politikområden och kallar jämställdhet en dimension i politiken. Man kan vidare argumentera att till exempel RUT-avdraget eller kvotering är mer typiska sakfrågor, avgränsade och relaterade till en viss reform, som kan inordnas i den bredare dimensionen jämställdhet.

GUDRUN SCHYMAN

Feministiskt initiativs väljare särskiljer sig i ytterligare en aspekt i förhållande till hur den generella väljaren gjorde sitt val 2006 att döma av Oscarsson & Holmbergs resultat från 2008. Efter ideologi och sakpolitik var den bedömda kompetensen inom partiet och

förtroendet väljaren kände för detsamma det avgörande för röstningsbeslutet år 2006. Sådana svar saknas i detta material, vilket kan bero på att Feministiskt initiativ ännu inte innehaft några betydande politiska positioner och således inte kunnat utvärderas för sina prestationer. Däremot förekom referenser specifikt till Gudrun Schyman 56 gånger, vilket motsvarar 2,1 procent av svaren. Till viss del har denna framträdande talesperson för partiet bidragit till väljares röstningsbeslut, men den så kallade partiledarfaktorn verkar ha varit långt ifrån den avgörande för partiets framgång.

POSTMATERIALISM

Innan vi eventuellt fastslår att Feministiskt initiativs väljare utgör ett skikt av befolkningen som leds mer än andra av postmaterialistiska värderingar, bör det påpekas att de verktyg som finns till hands för att mäta nivån av postmaterialism är relativt trubbiga. Exempelvis har Inglehart själv främst använt olika årgångar av World Value Survey där han nyttjar frågan "Det är mycket prat nuförtiden om vilka det här landets mål borde vara de kommande tio eller femton åren. Skulle du kunna säga vilket du själv anser viktigast i det långa loppet: a) Bevara lag och ordning b) Ge folket mer att säga till om i viktiga politiska beslut c) Bekämpa stigande priser d) Skydda yttrandefriheten". Svarar man a) eller c) faller man i Ingleharts mening inom den materialistiska kategorin och svarar man b) eller d) antas man vara av mer postmaterialistisk natur (Inglehart; 2007). Det kan anses vara en aningen grovhuggen metod för att dra relativt långtgående slutsatser om människors värderingar. Detta är en invändning mot postmaterialism som analytiskt begrepp som bland andra Oscarsson (i Bjereld, Demker, Ekecrantz & Ekengren (red) 2005, 70-71) tagit upp och som bör hållas i minnet. Anledningen till att begreppsapparaten bestående av Ingleharts teori om utvecklingen mot postmaterialism ändå inkluderas i detta projekt är att den kan hjälpa oss särskilja äldre partier från nya partier och på vilka punkter de avviker från varandra. Dessutom söker väljarforskningen nya sätt att förstå väljarbeteende eftersom traditionella modeller tappar förklaringskraft. Mycket tidigare forskning nämner utvecklingen i linje med postmaterialism som en orsak till det förändrade beteendet hos väljare (se till exempel Hagevi, 2011; 29). Slutligen har även Feministiskt initiativ som parti vid en första anblick många likheter med till exempel gröna partier, som anses vara det tydligaste partipolitiska exemplet på postmaterialistiska värderingar. Denna undersökning kan med empiri, inte bara antaganden och lösa jämförelser, ge en fingervisning om det finns underlag för att påstå att Feministiskt initiativs väljare influerats av den värdebetonade politiken.

För att få en bild av huruvida Feministiskt initiativs väljare motiverats särskilt av en politik som karaktäriseras av postmaterialistiska värderingar behöver vi skissera en ram för hur sådana värderingar kan kännas igen. För detta används Ingleharts och Flanagans definitioner av postmaterialistiska värderingar (se till exempel Inglehart 1987 & 2007, Flanagan 1987) tillsammans med Hagevis skalor som används för att undersöka väljarstöd för "ny politik", det vill säga den mer värdebaserade politiken som postmaterialism innebär i kontrast till den materialistiska politiken som de traditionella partierna representerar. Baserat på dessa kan postmaterialistiska värderingar operationaliseras som utsagor som relaterar till, och ger prioritet åt: personlig och politisk frihet, kritik av kulturella normer

som förhindrar självförverkligande, tolerans gentemot de som är av andra åsikter, öppenhet för nya idéer och livsstilar, stöd för former för direkt deltagande i politik, antimilitarism, stöd för minoriteters rättigheter och omsorg om förfördelade grupper (till exempel stöd för multikulturalism, invandring och HBTQ-personer), miljömedvetenhet och nedtonande eller kritik av ekonomins roll i samhället.

Efter denna beskrivning står det klart att flera av svaren från Medborgarpanelen sammanfaller med dessa indikatorer på postmaterialistiska värderingar. Den mycket framträdande prioriteringen av jämställdhet bland väljarna visar att huvudfokuset verkar vara att förbättra villkoren för en missgynnad grupp, nämligen kvinnor. Även svaren i underkategorin *Inkludering* under ideologi indikerar väljarnas omsorg om missgynnade grupper och minoriteter, då till exempel HBTQ-personers rättigheter emfaseras. Även det starka antirasistiska temat är i linje med postmaterialism. I övrigt överensstämmer också förekomsten av svar som relaterar till nedrustning, antimilitarism, miljöskäl och det faktum att väljarna uppfattar att partiet inte enbart fokuserar på ekonomin med postmaterialismens prioriteringsområden. Dessutom var det endast en person som nämnde fördelningpolitik — en av de tydligaste frågorna för den materialistiska politiken — som sitt huvudskäl till varför hen röstade på Feministiskt initiativ.

HUVUDRESULTAT FRÅN INTERVJUER MED VÄLJARE

Det är svårt att genom enbart kvantitativa metoder utreda till exempel varför jämställdhet, det vanligaste svaret i Medborgarpanelen, var så viktigt för väljare att de valde att lägga sin röst på Feministiskt initiativ. Det är särskilt intressant att förstå hur jämställdhet steg i betydelse för Feministiskt initiativs nya väljare då jämställdhet var den dimension som hade minst betydelse för väljares partival år 2010 (Oscarsson & Holmberg, 2013; 236). Kvalitativa metoder kan bidra till väljarforskningen genom att erbjuda möjlighet att få ökad förståelse för processen då ideologiska dispositioner formas och hur väljare resonerar fram till själva avgörandet, och inte enbart resultatet av dessa processer.

Det finns både likheter och skillnader i svaren från Medborgarpanelen och i intervjuerna som användes för att komplettera panelens data. Gemensamt för de båda källorna är att jämställdhet, eller frågor kopplade till jämställdhet, sågs som det viktigaste området inom politik. Den mest markanta skillnaden var att fokuset på taktik var mycket mindre i intervjuerna. Endast en intervjudeltagare nämnde att det var den strategiska kontexten, bestående av möjligheten att bilda en rödgrön majoritet där Feministiskt initiativ ingick, som avgjorde hens val. En annan intervjudeltagare nämner, utan att göra det till huvudanledningen, att hen såg det som viktigt att motverka Sverigedemokraterna i valet, och att rösten på Feministiskt initiativ verkade kunna göra det. Denna skillnad från Medborgarpanelen kan vara av urvalsmässiga skäl. Eftersom de som intervjuades själva fick anmäla sitt intresse är det möjligt att de var extra ideologiska och tog tillfället i akt att få prata om sitt favoritparti. Det kan också bero på "social bias", det vill säga att de undanhöll sina taktiska överväganden för intervjuaren eftersom dessa skäl tenderas att betraktas som mindre nobla. Anonymiteten som Medborgarpanelen innebär minimerar liknande effekter.

I intervjuerna framkom att gemensamt för deltagarna var att de fått kunskap om feminism och Feministiskt initiativ genom utbildning, till exempel genom kurser i genusvetenskap eller genom det vanliga utbildningssystemet, eller från partiet självt. Det senare skedde till stor del genom sociala medier och så kallade "home parties", två metoder som partiet använde sig av i valkampanjen för att sprida information både om feminism som sådan och om partiet. Home parties var sessioner som partiets talespersoner genomförde i hemmen hos de personer som kunde samla minst 15 personer. Dessa aktiviteter verkar ha varit mycket framgångsrika för att övertyga väljare, då intervjudeltagarna understryker hur otroligt aktiva Feministiskt initiativ var på sociala medier, särskilt i relation till de övriga partierna, och nästan alla hade på något sätt tagit del av partiets home parties. Kort sagt verkar Feministiskt initiativs valkampanj varit en stark bidragande faktor för valresultatet 2014.

Ett annat drag som skär igenom de flesta intervjudeltagarnas utsagor är att Feministiskt initiativs väljare uppskattat partiets breddade fokus på andra kategorier än män och kvinnor, till exempel rasifierade eller personer med funktionsvarianter. Ett begrepp för inkluderandet av flera olika maktstrukturer i en politisk analys, som flera av intervjudeltagarna också använder, är intersektionalitet. Feministiskt initiativs intersektionella förhållningssätt till makt hade i flera fall varit avgörande för partivalet.

Referenser

- Aronson, Pamela (2003) 'Feminists or "Postfeminists"?' *Gender & Society*, vol 17 nummer 6 903-922
- Boije, Oscarsson & Oskarson (2016) The 2014 CSM Campaign Panel Study Report .
Valforskningsprogrammets rapportserie 2016:01. Göteborgs universitet: Statsvetenskapliga institutionen
- Expressen (2014). 'Gudrun Schyman: "Ut med rasisterna, in med feministerna!"'. [ONLINE] Tillgänglig på:
<http://www.expressen.se/tv/nyheter/politik/gudrun-schyman-ut-med-rasister-och-in-med-feministerna/>.
- Flanagan, C. Scott (1987) 'Value Change in Industrial Society'. *The American Political Science Review*, vol 81, nummer 4, 1289-1319
- Feministiskt initiativs hemsida (2014). Partiprogram. [ONLINE] Tillgänglig på:
<http://feminitisktinitiativ.se/politik/var-politik/>
- Hagevi, Magnus (2011) (red.) Den Svenska Väljaren. Umeå; Boréa Förlag.
- hooks, bell (1994) *Outlaw Culture: Resisting Representations*. New York; Routledge.
- Inglehart, Ronald (1987) 'Value Change in Industrial Society'. *The American Political science Review*, vol 81, nummer 4, 1289-1319
- Inglehart, Ronald (2007) 'Postmaterialist Values and the Shift from Survival to Self-Expression Values' in Dalton, russell och Klingemann, Hans-Dieter (red.) *The Oxford Handbook of Political Behaviour*. New York; Oxford University Press.
- Knutsen, Oddbjörn (1997) 'From Old Politics to New Politics: Environmentalism as a Party Cleavage' in Ström, Kaare och Svåsand (red.) *Challenges to Political Parties: The Case of Norway*. Ann Arbor; The University of Michigan Press.
- Bryman, Alan (2008) *Social Research Methods (4th ed)* New York; Oxford University Press.
- Bjereld, Demker, Ekecrantz & Ekengren (red.) (2005) *Det hyperindividualiserade samhället?* Umeå; Boréa Förlag.
- Oscarsson, Henrik and Holmberg, Sören (2008) *Regeringsskifte. Väljarna och valet 2006*. Stockholm; Norstedts Juridik.
- Oscarsson, Henrik and Holmberg, Sören (2013) *Nya Svenska Väljare*. Stockholm; Norstedts Juridik.
- Svenska Dagbladet (2014). SD vågmästare om inte FI kommer in. [ONLINE] Tillgänglig på:
<http://www.svd.se/sd-vagmastare-om-inte-fi-kommer-in>.
- Valmyndigheten (2014). Val till riksdagen - Röster. [ONLINE] Tillgänglig på:
<http://www.val.se/val/val2014/slutresultat/K/rike/index.html>.